

Savan 1, dòng điện xuyên biên giới và vai trò của kinh tế tư nhân

10:43 05/01/2026

Việc Nhà máy điện gió Savan 1 – dự án do T&T Group phát triển tại Lào chính thức vận hành thương mại ngày 26/12 được xem là một dấu mốc đáng chú ý trong bức tranh năng lượng tái tạo xuyên biên giới.

Cột mốc vận hành thương mại (COD) của dự án cũng được xác lập như một dấu mốc hướng tới chào mừng năm mới 2026 và Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng. Theo đánh giá của các chuyên gia, đây được xem là một ví dụ điển hình cho thấy vai trò ngày càng rõ nét của khu vực kinh tế tư nhân trong việc hiện thực hóa các mục tiêu năng lượng quốc gia.

Theo các chuyên gia, mốc COD của Nhà máy điện gió Savan 1 của T&T Group tại Lào cho thấy vai trò ngày càng rõ nét của khu vực kinh tế tư nhân trong việc hiện thực hóa các mục tiêu năng lượng quốc gia.

Savan 1 và hành trình thần tốc trên xứ sở Triệu Voi

Trong ngành điện, vận hành thương mại (COD) là ranh giới pháp lý – kỹ thuật quan trọng. Đây là thời điểm nhà máy được xác nhận vận hành ổn định, được

hệ thống điện tiếp nhận và bắt đầu bán điện thương mại. Chỉ khi đạt COD, một dự án mới thực sự chuyển từ trạng thái đầu tư sang trạng thái tạo dòng tiền.

Với Savan 1, mốc COD ngày 26/12 vừa qua đồng nghĩa với việc dự án hoàn tất toàn bộ chu trình phát triển, từ việc hoàn thiện các thủ tục pháp lý, xây dựng nhà máy, hoàn thiện hạ tầng truyền tải cho tới bước cuối cùng là tham gia thị trường điện. Ở đây, có thể nhận thấy, T&T Group của doanh nhân Đỗ Quang Hiển đã chuẩn bị các bước đi từ sớm, từ xa, tạo tiền đề vững chắc cho việc triển khai và đưa dự án về đích đúng kế hoạch.

Về mặt pháp lý, theo các chuyên gia, đặt trong lộ trình hợp tác năng lượng giữa Việt Nam và Lào, Savan 1 đã thể hiện đúng tinh thần thúc đẩy kết nối hạ tầng, phát triển các dự án năng lượng và tăng cường trao đổi điện năng đã được ký kết giữa hai Chính phủ.

Cụ thể, tháng 8/2024, Thủ tướng Chính phủ đã phê duyệt chủ trương nhập khẩu điện từ dự án Nhà máy điện gió Savan 1 về Việt Nam, qua đó tạo hành lang chính sách cho việc đưa nguồn điện tái tạo từ Lào hòa vào hệ thống điện quốc gia.

Tiếp đó, tháng 1/2025, T&T Group chính thức nhận hợp đồng tô nhượng dự án điện gió Savan 1 từ Bộ Kế hoạch và đầu tư Lào. Theo hợp đồng này, Chính phủ CHDCND Lào đồng ý cho Công ty TNHH MTV điện gió Savan 1 (thành viên của T&T Group) thiết kế, xây dựng, sở hữu và vận hành dự án với thời hạn 25 năm để xuất khẩu, bán điện về Việt Nam. Ngoài ra, hợp đồng mua bán điện giữa Công ty TNHH MTV Điện gió Savan 1 và Tập đoàn Điện lực Việt Nam (EVN) đã mở đường cho dòng điện từ dự án chính thức được đưa vào hệ thống điện Việt Nam.

Lãnh đạo Bộ Kế hoạch và Đầu tư Lào trao hợp đồng tô nhượng dự án điện gió Savan 1 cho ông Nguyễn Thái Hà, Tổng Giám đốc Công ty TNHH MTV Điện gió Savan 1 (thứ hai từ trái sang). (Ảnh Nhật Bắc/VGP)

Đặc biệt, việc hoàn tất chuỗi pháp lý quan trọng này diễn ra trong bối cảnh điện gió tại Lào tiếp tục thu hút sự quan tâm của các doanh nghiệp Việt Nam với nhiều đề xuất dự án có quy mô lớn nhằm mở rộng không gian phát triển năng lượng tái tạo ngoài biên giới.

Về triển khai, dự án được thực hiện trên địa bàn rộng, với các hạng mục điện gió công suất lớn, đòi hỏi tiêu chuẩn kỹ thuật cao. Công tác vận chuyển thiết bị phục vụ thi công phải tuân thủ đầy đủ các thủ tục khi đưa thiết bị qua cửa khẩu biên giới. Bên cạnh đó là những thách thức từ địa hình phức tạp và tuyến đường vào dự án hiểm trở... Để bảo đảm việc đưa thiết bị vào công trường, T&T Group đã tổ chức cải tạo, gia cố nhiều tuyến đường và cầu cống nhằm đáp ứng điều kiện lưu thông cho quá trình thi công.

Bên cạnh đó, dự án nằm xa khu dân cư, khả năng tiếp cận hiện trường và điều kiện sinh hoạt hạn chế. Trong khi đó, việc tổ chức thi công các hạng mục có yêu cầu kỹ thuật cao, đặc biệt là móng trụ và lắp dựng tua bin gió công suất lớn, đòi hỏi độ chính xác và kỷ luật triển khai nghiêm ngặt.

Đặc biệt, giai đoạn tăng tốc hoàn thiện dự án rơi đúng vào mùa mưa lũ khắc nghiệt tại cả Savannakhet và khu vực Quảng Trị, tiếp tục tạo áp lực lên công tác thi công và đấu nối. Trước các điều kiện thực tế đó, T&T Group đã chủ động

triển khai các biện pháp thi công phù hợp, chuẩn bị kế hoạch cung ứng vật tư – thiết bị từ sớm và liên tục cập nhật theo điều kiện hiện trường, bảo đảm tiến độ các hạng mục được triển khai đồng bộ, liên tục.

Cột mốc COD dự án Nhà máy điện gió Savan 1 đã cho thấy một tầm nhìn dài hạn cùng lộ trình triển khai rõ ràng đã được T&T Group hoạch định bài bản trong chiến lược đầu tư năng lượng xuyên biên giới. Đồng thời, đây cũng là kết quả của quá trình triển khai nghiêm túc, tinh thần quyết tâm và sự phối hợp chặt chẽ của chủ đầu tư với các đơn vị tham gia dự án nhằm đảm bảo tiến độ.

Hạ tầng truyền tải - “chìa khóa” quyết định tiến độ

Với tổng công suất thiết kế 495MW vốn đầu tư 768 triệu USD, điện gió Savan 1 cũng là một trong số ít các dự án điện gió trên bờ có công suất lớn tại khu vực Đông Nam Á được hoàn thành trong thời gian ngắn, với yêu cầu kỹ thuật cao và tiến độ hết sức khẩn trương, phục vụ mục tiêu truyền tải điện về Việt Nam.

Ngay từ đầu, Savan 1 được phát triển theo định hướng xuất khẩu điện về Việt Nam – một mô hình đã và đang được áp dụng đối với các dự án năng lượng của doanh nghiệp Việt Nam đầu tư tại một số quốc gia trong khu vực như Lào, Trung Quốc. Tuy nhiên, điểm đáng chú ý và khác biệt của Savan 1 nằm ở việc chủ đầu tư đồng thời triển khai nguồn điện và hạ tầng truyền tải trong cùng một tổng thể dự án, qua đó chủ động về mặt tiến độ và khả năng hòa lưới.

T&T Group lựa chọn phương án chủ động đầu tư tuyến đường dây riêng cho dự án, chấp nhận chi phí cao hơn để bảo đảm tiến độ tổng thể. Việc triển khai song song giữa xây dựng nhà máy và hạ tầng truyền tải giúp Savan 1 tránh được kịch bản “xong nguồn nhưng chờ lưới” – một trong những điểm nghẽn phổ biến của các dự án năng lượng tái tạo trong khu vực.

T&T Group lựa chọn phương án chủ động đầu tư tuyến đường dây riêng cho dự án, chấp nhận chi phí cao hơn để bảo đảm tiến độ tổng thể.

Theo lộ trình này, trong quá trình triển khai dự án tại Savannakhet, các hạng mục xây dựng nhà máy, lắp đặt tuabin được thực hiện song song với việc thi công tuyến huyết mạch dài hơn 70km đấu nối từ nhà máy về Trạm biến áp 220kV Lao Bảo. Ngày 31/8, ngay trước thềm Quốc khánh, những mét dây cuối cùng đã được kéo vượt sông Sê Pôn về với đất Việt, tạo điều kiện để dòng điện từ Savan 1 sẵn sàng hòa vào hệ thống điện Việt Nam theo kế hoạch.

Theo đánh giá của các chuyên gia, việc phát triển hạ tầng truyền tải song song với xây dựng nguồn điện giúp “mở đường” cho dòng điện, loại bỏ rủi ro nhà máy hoàn thành nhưng không thể phát điện thương mại. Dự án không phải chờ lưới, không phát sinh độ trễ giữa các khâu. Nhờ đó, ngay trong những ngày cuối cùng của năm cũ, Savan 1 chính thức đạt COD, khép lại toàn bộ chu trình từ hoàn thiện các thủ tục pháp lý, ký hợp đồng tô nhượng, triển khai xây dựng đến vận hành thương mại chỉ trong khoảng 16 tháng. Chính yếu tố “đi trước về vận hành” này tạo nên vị thế riêng của Savan 1 trong nhóm các dự án điện gió do doanh nghiệp Việt Nam đầu tư tại Lào.

Hơn cả 1 dự án điện gió

Trong bối cảnh không ít dự án năng lượng tái tạo từng rơi vào tình trạng “xây xong nhưng chưa thể phát điện”, mốc vận hành Thương mại của Savan 1 trở thành thước đo quan trọng nhất để đánh giá hiệu quả thực chất của một dự án.

Bên cạnh đó, việc dự án điện gió Savan 1 chính thức đạt COD cần được đặt trong bức tranh rộng hơn của chiến lược năng lượng quốc gia, nơi yêu cầu bảo

đảm an ninh năng lượng và chuyển dịch sang các nguồn điện sạch đang trở thành ưu tiên xuyên suốt.

Trong các cuộc hội đàm cấp cao nhân chuyến thăm, làm việc chính thức tại Lào đầu tháng 12 vừa qua, Tổng Bí thư Tô Lâm nhấn mạnh quyết tâm nâng tầm quan hệ Việt Nam – Lào từ “hợp tác” lên “gắn kết chiến lược”, trong đó bổ sung và hỗ trợ lẫn nhau về nguồn lực, tài nguyên và không gian phát triển. Riêng trong lĩnh vực năng lượng, Tổng Bí thư nêu rõ: “Nguồn điện, năng lượng tái tạo của Lào có thể kết nối với lưới điện khu vực qua Việt Nam.”

Mốc vận hành Thương mại của Savan 1 trở thành thước đo quan trọng nhất để đánh giá hiệu quả thực chất của một dự án.

Nhìn từ góc độ này, Savan 1 phản ánh xu hướng hợp tác năng lượng ngày càng thực chất giữa Việt Nam và Lào. Việc một doanh nghiệp Việt Nam đầu tư điện gió tại Lào, xây dựng hạ tầng truyền tải và xuất khẩu điện về Việt Nam cho thấy hợp tác song phương đang dịch chuyển từ các thỏa thuận chính sách sang các dự án cụ thể, có khả năng vận hành thương mại và tạo ra dòng điện thực sự cho nền kinh tế.

Về mô hình phát triển, Savan 1 cho thấy một cách thức tham gia sâu hơn của doanh nghiệp Việt Nam trong chuỗi cung ứng năng lượng khu vực, bên cạnh hoạt động nhập khẩu điện theo cơ chế hiện hành do EVN làm đầu mối. Theo đó, doanh nghiệp Việt Nam trực tiếp đầu tư, phát triển nguồn điện tại quốc gia láng giềng, đồng thời đầu tư hạ tầng truyền tải để đưa điện về phục vụ hệ thống trong nước. Cách tiếp cận này góp phần gia tăng mức độ chủ động về nguồn cung, đồng thời hỗ trợ việc cân đối phát triển năng lượng trong nước trong bối cảnh quỹ đất và yêu cầu môi trường ngày càng chặt chẽ.

Đặt trong tầm nhìn dài hạn của T&T Group, ông Đỗ Quang Hiển, Nhà sáng lập, Chủ tịch điều hành T&T Group từng nhấn mạnh rằng năng lượng là lĩnh vực hạ tầng chiến lược, đòi hỏi đầu tư dài hạn, nguồn lực lớn và sự kiên định, chứ không phải sân chơi ngắn hạn. Theo quan điểm này, tham gia vào năng lượng đồng nghĩa với việc chấp nhận những bài toán khó, nhưng đổi lại là giá trị bền vững cho quốc gia.

Khi dòng điện từ Savannakhet hòa vào hệ thống điện Việt Nam, đó không chỉ là thành quả của một dự án điện gió. Đó là kết quả của một cách tiếp cận mới trong phát triển năng lượng, nơi chiến lược quốc gia được kiểm chứng bằng năng lực thực thi của doanh nghiệp.

Quang Tuấn